

Ettepanekud SMH programmi kohta					
Jrk. Nr.	Millal	Kes esitas		Sisu	Hindaja vastus/kommentaar
1	15.02.2002			1 Kuna riikliku arengukava näol on tegemist eelkõige strateegiliste eesmärkide sõnastamise ja nende saavutamiseks vajalike tegevuste kirjeldamisega, peaks ka strateegiline keskkonnamõju hindamine kätkema esmalt eesmärkide hindamist	Seda SMH käigus tehaksegi, kuid vastavalt SMH metoodikale on mõõdupuuks keskkonnaeesmärgid. Ehk teisisõnu - hinnatakse MAKi eesmärkide vastavust MAKi keskkonnaeesmärkidele
				2 hinnatakse .....seejärel ettepanud tegevuste sobivust eesmärkide saavutamisel või probleemide lahendamisel, käsitledes sealhulgas vastavate tegevuste rakendamise maksumust, efektiivsust ning võimalikke positiivseid ja negatiivseid mõjusid.	Nendeks eesmärkideks on keskkonnaeesmärgid. Mõjude postivsust ja negatiivsust SMH käigus hinnatakse vastavalt SMH metoodikale. Rakendamise maksumust, efektiivsust mõõdetakse alles siis, kui asutakse MAKis ettepanud tegevusi elluviima. Siis mõõdetakse ka keskkonnamõju detailsemalt, juba lähtudes antud tegevuse iseloomust, asukohast ja teostamise viisidest.
				3 Sõnastada ümber punkt 4, mille kohaselt ekspertkomisjonid määratlevad oma vald-konnas kavandatud tegevuste keskkonnamõju. Senine sõnastus viib vastuoluni kesk-konna-mõju hindamise ja keskkonnanuuditeerimise seadusega, kuna arendajale ka hindaja ülesannete andmine tekitab selge huvide konflikti ning ei võimalda saada head tulemust.	Vastuolu KMH seadusega ei ole, sest §22 sätestab üksnes, et keskkonnamõju hindamist viiakse läbi /dokumentide/ "... koostamise käigus". Ettepanekut on arvestatud SMH programmis: MAKi koostajate ja SMH rühm töötavad eraldi
				4 Seetõttu on vajalik korraldada olulise keskkonnamõju hindamine nii, et arendaja kirjeldab detailselt võimalikud arengud ning kavandatud tegevused, võimaldades sellega hindajal leida arengute ja tegevuste positiivseid ja negatiivseid mõjusid, mis omakorda võimaldab lõpliku valikuna saavutada parimat või vähemalt väikseima halva mõjuga tulemust.	Ettepanekut on arvestatud SMH programmis: <i>Meetmete puhul hinnatakse, kuidas meetmed on kirjeldatud saamaks piisav ettekujutus meetmete mõjust keskkonnaeesmärkide saavutamisele.</i>
				5 Seetõttu tuleb alternatiivseid tegevusi ja meetmeid käsitleda nõnda, et ekspertrühmad kirjeldavad võimalikke tegevusi ja meetmeid, misjärel hindaja kaalub neid, kirjeldab valiku põhimõtteid ning põh-jen-dab vastavaid valikuid.	SMH rühma seisukoht oli, et hindaja ei kaalu, kirjelda ega põhjenda valiku põhimõtteid, vaid lähtudes SMH eesmärgist hindab, kaalub ja põhjendab ekspertkomisjonide poolt püstitatud eesmärkide ja tegevuste vastavust keskkonnaeesmärkidele
		ELF/Toomas Trapido, Rainer Kuuba		6 Sõnastada ümber punkt 6, mille kohaselt ekspertkomisjonid töötavad välja ja põhjen-davad leevendavate meetmete valikut. Samaselt eelnevale tähendab ka selle punkti praegune sõnastus, et "ise teen, ise hindan", mis analoogselt eelnevaga on vastuolus seadusega ning muudab tulemuse kvaliteedi küsitavaks.	Valikute kirjeldamine oli ekspertkomisjonide tööülesanne, ja seda on enamasti tehtudki. Vastuolu seadusega pole (vt. eelmist punkti), kuivõrd SMH rühm hindab kavandatud meetmete piisavust selleks, et täita keskkonnaeesmärke
				7 Seetõttu tuleb leevendavaid meetmeid käsitleda nii, et vastavalt olulisele negatiivsele keskkonnamõjule töötavad ekspertkomisjonid välja leevendavad meetmed, mille otstarbekuse ja valiku põhjenduste kirjeldamine jääb hindaja ülesandeks.	Tõepoolest, pärast SMH aruande valmimist, tuleb ekspertkomisjonidel vajadusel teha oma töösse täiendusi.
				8 Lisada punkt, mille kohaselt hindaja ülesandeks on ekspertkomisjonide poolt esitatud arenguid ja tegevusi võrrelda nii ekspertkomisjonide sees kui nende vahel ning esitada ettepanekud lõplike arengute ja tegevuste osas, mille rakendamine vastaks kõige enam säästliku arengu põhimõtetele, mis tagaksid eesmärkide parima saavutamise ning mis oleksid võimalikult väikese negatiivse keskkonnamõjuga.	Seda SMH käigus tehaksegi, kuid ekspertkomisjonide poolt püstitatud eesmärke kui pakutud meetmeid (ka omavahel võrrelduna) hinnatakse lähtudes keskkonnaeesmärkidest.
				9 Mitte pöörata liigset tähelepanu hindamise programmiga kaasas olevatele kriteeriumi-tele olulise keskkonnamõju hindamisel, sest selline lähenemine on mõeldud eelkõige ehitiste, rajatiste vms. keskkonnamõju hindamiseks. Vastava maatriksi täitmine on küll oluline konkreetsete tegevuste hindamisel, kuid strateegiline keskkonnamõju hindamine peab lähtuma mõnevõrra kõrgemast tasemest, hinnates esmalt eesmärkide mõju ning tegevuste sobivust eesmärkide saavutamisele ning alles seejärel vastavate kavandatud tegevuste mõju.	SMH programmi lisan toodud mõjude maatrikist kasutatakse abimaterjalina juhtudel, kui eeldatavasti võib ilmned negatiivne keskkonnamõju ja selleks, et täpsustada mõju iseloomu
				10 Viia vastavad muudatused sisse ka strateegilise keskkonnamõju hindamise programmi täitmise kavas, kuna eelkirjeldatud ettepanekute kohaselt tuleb muuta nii tabelis esitatud tegevuste kui eeldatavate tulemuste kirjeldusi. Samuti tuleb vastavalt eel-kirjelda-tule leida sobivamad tähtajad erinevatele tegevustele, sest näiteks olulise keskkonnamõju hindamise aruande esitamine erinevate arengute ja kavandatud tegevuste kohta 25.02.2002.a. on praeguse protsessi korral ebareaalne.	Ettepanekut on arvestatud SMH programmis.
2	15.03.2002	ERL/Peep Mardiste		11 Nagu selgub MAK täiendamise strateegilise keskkonnamõju hindamise programmist, hakkab keskkonnamõjude hindamisega tegelema sisuliselt MAK koostaja/arendaja: "valdkondlikud ekspertkomisjonid hindavad pakutud tegevused kriteeriumide kohaselt ning koostavad aruande vastavalt ülaltoodud sisukorrale" (paragrahv 10 all toodud tabelist). Meie seisukohalt läheb see vastuollu keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanuuditeerimise seaduse põhiideega, mille järgi peab keskkonnamõju hindaja olema sõltumatu arendajast. SMH programmi kinnitamisele minevas mustandist järeldub aga, et MAK koostamisega tegelevad ekspertkomisjonid asuvad omaenda varasema töö võimalikke keskkonnamõjusid hindama - seega ei järgita huvide lahususe printsiipi.	Vt. kommentaar pkt-le 3
				12 Vastavalt SMH programmile töötavad leevendavad meetmed välja MAK ekspertkomisjonid (paragrahv 6), kuigi sellega peaks vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanuuditeerimise seadusele tegelema hoopis SMH ekspert.	Vt. kommentaar pkt-le 8

				13 Metsanduse arengukava täiendamise strateegilise keskkonnamõju hindamise programmist ei selgu, millised tööd teostab SMH ekspert; küll on detailselt loetletud MAK ekspertgruppide tehtav.	Ettepanekut on arvestatud: strateegilise keskkonnamõju hindajate roll on lahtikirjutatud
				14 Täpsustatud SMH programmi võiks teha uuesti Internetis kättesaadavaks ja eelnevalt huvi ilmutanutele (sh ERL) ka otse e-maili teel tutvumiseks saata.	Ettepanekut on arvestatud: SMH programm oli üleval internetis www.metsad.ee/
3	08.03.2002	Rainer Kuuba		15 Keskkonnamõju tabelis peaks samuti olema iga otsuse ohta seletus ja põhjendus	Ettepanekut on arvestatud: tabelis on tulp "Kommentaari"
				16 Lisada 6.punkti (Keskkonnamõju hindamise metoodika) sõnastusele lause: "Iga pakutud tegevuse puhul hinnatakse, kas tegevus on kirjeldatud piisavalt andmaks selget ettekujutust konkreetsetest kavandatavatest sammudest, tegevuse tagajärgede hindamise kriteeriumitest, eesmärkide saavutamise eeldatavast ulatusest, tegevusele kuluvatel vahenditest ja ajast, tegevuse efektiivsusest, vajalikkusest ja otstarbekusest, tegevusega kaasnevatest võimalikest positiivsetest ja negatiivsetest mõjudest ning muudest olulistest iseloomustavatest tunnustest	Vt.kommentaari pkt-le 4
				17 Ja kuidas on erinevate tegevuste omavahelise võrdlemisega töögruppide sees ja vahel?	Vt. kommentaari pkt-le 8
4	07.03.2002	Veronika Verš, KKM		18 Programmi sisukorra punkt 2. SMH objekt - kui SEI viib läbi nende 6 probleemse valdkonna SMH, siis kas ja kes teeb terve MAK SMH?	KKM otsusega tehakse SMH kuuetele enim probleemse tekitanud valdkonnale, ehk MAKi täiendamisele
				19 Punktid 5 ja 6 tuleks järjekorra loogilisuse mõttes ära vahetada (lähudes ka EL SEA direktiivist 2001/42/EC). Enne ikka töötatakse välja leevendavad meetmed ja siis esitatakse/kirjeldatakse alternatiive, mida mõju hindaja analüüsib/hindab.	Kohtumisel V. Veršiga jõuti ühisele arusaamisele, et vastuolu pole
				20 Praeguses punktis 5 võiks sõna "kas" ära vahetada sõnaga "kuidas". Või asendada punkt 5 järgmiselt "SEI-Tallinn võrdleb ja hindab valdkondlike ekspertide poolt väljapakutud ja kirjeldatud alternatiive, esitades vajadusel soovitusi täiendavate alternatiivide osas	Ettepanekut on arvestatud: sõnastust on vastavalt muudetud
				21 Punktides 5 ja 6 on toodud oluline negat. keskkonnamõju. Kuhu on jäänud ka avalikul arutelul rõhutatud positiivse keskkonnamõju suurendamine?	Positiivset mõju arvestatakse samuti
				22 Avalikustamise ja SMH programmi täitmise kavades tuleb üle vaadata tähtsajad, kuna protsess lükkus nüüd edasi	Ettepanekut on arvestatud: tähtsajad korrigeeritud
5	13.03.2002	Mari Lahtmets, KKM		23 p.6 Keskkonnamõju hindamise metoodika.Minu (ja mitte ainult minu) arvates on sügavalt ebaloogiline panna skaalal vaheldumisi negatiivne ja positiivne keskkonnamõju - ei skaalal ega (hiljem) hinnangu alusel pandud numbreid vaadates ei saa ükski dokumendi kasutaja hõlpsalt aru, mis mõjuga siis ikka tegu on. Loogiline oleks skaala oluliselt positiivset mõjust (üle suht-positiivse ja suht. negatiivse) oluliselt negatiivseni või vastupidi; vahetegemine otse ja kaudse mõju vahel on mõistlik ja selle väljendamine indeksi esimese numbriga loogiline. Seega hinde teine pool (1-4) peaks ikka kas tõusvas või langevas joones mõju positiivsust ja intensiivsust kajastama.	Ettepanekut on arvestatud, skaalat on vastavalt muudetud ja SMH aruande sisukorda pole vaja muuta
				24 Tekstist ei selgu, kuidas ja mille alusel tehakse vahet olulise ja suhteliselt olulise mõju vahel (viide rahvusvahelisele kogemusele ütleb siinkohal kõike/mitte midagi).	Ettepanekut on arvestatud: vastavast skaalast on SMH programmis loobutud. Skaala koosneb vahetust ja kaudsest keskkonnamõjust, mis omakorda on jagatud potentsiaalselt positiivseks ja negatiivseks, samuti on lisatud "mõju teadmata/ebaselge" ja "mõju keskkonnale puudub".
				25 p.9 Avalikustamise kava ja p.12 SMH programmi täitmise kava. SMH aruande oostamise ajana on kirjas 15.03-01.04; avalikustamise tähtsajana 05.04. Samas võib kommentaare eksperthmade töö tulemuste kohta esitada 15. märtsini (ja praeguse info alusel hinnates kulub siis veel vähemasti nädal (pigem rohkem) kommentaare läbirääkimiseks, tehtavate muudatuste iseloomu ja kokkuleppimiseks ja neid arvestades n-õ eksperthmade "lõpptulemuste" vormistamiseks, mille alusel mõju saab hinnata). Seega ei ole realistlik alustada kava lõppvariandi SMHga 15. märtsil, millest tulenevalt oleks mõistlik kaaluda ka järgmiste tähtaegade reaalsust.	Ettepanekut on arvestatud: Tegevuste ajakavas on jäetud sisse "lõtk" MAKi täiendamiseks ja vastavate avalikustamiste läbiviimiseks.